

Trumps stille oorlog in Somalië

EEN DRONE-PILOOT OP EEN AMERIKAANSE LUCHTMACHTBASIS IN INDIAN SPRINGS IN NEVADA, ZO'N 15 DUIZEND KILOMETER VAN SOMALIË. FOTO US AIR FORCE

De Amerikanen hebben hun drone-aanvallen in Somalië sterk opgevoerd onder president Trump. Wat wil hij bereiken in het Oost-Afrikaanse land, waar de VS eerder met de staart tussen de benen afdropen?

Van CASPER LUCKERHOF

President Trump heeft het aantal luchtaanvallen in Somalië stilletjes verdrievoudigd, terwijl de Verenigde Staten de strijd tegen jihadistisch terrorisme in andere landen juist proberen te beperken. Het lijkt erop dat de VS het land willen vrijwaren van jihadisten nu er in de regio grote handelsbelangen op het spel staan. Om de Hoorn van Afrika is een geopolitieke wedloop gaande.

Volgens experts worden de VS steeds verder in een complex gewapend conflict in Somalië gezogen. Dat zei onder anderen Brittany Brown, voormalig Somalië-specialist van de Nationale Veiligheidsraad onder zowel president Obama als onder Trump, vorige maand tegen The New York Times. 'Mensen moeten weten dat er een enorme oorlog aan de gang is.

Het aantal luchtaanvallen tegen jihadisten in Somalië bedroeg in 2016 nog 'maar' 15. In 2018 is dat ruimschoots verdrievoudigd naar 47. En het lijken er dit jaar nog meer te gaan worden. In de eerste twee maanden van 2019 zijn er volgens het Pentagon al 24 luchtaanvallen uitgevoerd, waarbij 225 militanten zijn gedood.

De opgevoerde strijd in Somalië staat in schril contrast met de eerdere Amerikaanse belofte om alle troepen uit het land terug te trekken. Dat gebeurde na de historische nederlaag in de Somalische hoofdstad Mogadishu in 1993. Een humanitaire missie mondde toen uit in een bloedige veldslag, vereeuwigd in de Hollywoodfilm *Black Hawk Down*. Twee Amerikaanse helikopters werden neergehaald. Achttien Amerikaanse militairen en honderden Somaliërs sneuvelden. Alle 30 duizend manschappen keerden terug naar huis. Somalië, dat nooit meer, zo luidde het Amerikaanse credo.

Nu, onder het presidentschap van Donald Trump, heeft Amerika voor het eerst weer permanent troepen in het land. Vijfhonderd special forces zijn in Mogadishu gestationeerd om het Somalische leger te ondersteunen in de oorlog tegen terreurgroep Al-Shabaab, die gelieerd is aan Al Qaida.

Een opmerkelijke ontwikkeling. Waar Trump zijn oorlog tegen het terrorisme over het algemeen zoveel mogelijk probeert te beperken, lijkt hij zijn militaire aanwezigheid in Oost-Afrika juist te verstevigen. Zo wordt er volgens onderzoek van het Amerikaanse tijdschrift *Foreign Policy* door de VS hard gewerkt aan landroutes die vanuit de marinebasis in Djibouti naar legerkampen in Oost-Afrika lopen, waaronder Somalië. Die wegen voeren soms dwars door het terrein van Al-Shabaab.

'Great Game' met China

05-04-19 11:13

De Amerikaanse veiligheidsadviseur John Bolton bracht eind 2018 de nieuwe strategie voor Afrika naar buiten. De Verenigde Staten willen zich in Afrika veel meer gaan richten op de 'Great Game' met China en Rusland, die hun invloed steeds meer in het continent doen gelden. Bolton schrijft expliciet beducht te zijn voor de Chinese aanwezigheid in de Hoorn van Afrika, een voor de internationale maritieme handel strategisch gelegen gebied.

De Chinezen vestigden pal naast de Amerikaanse marinebasis in Djibouti een eigen basis. Het is voor het eerst in de geschiedenis dat een grote rivaal van de VS dat aandurft. Ook probeert het land invloed te krijgen in Somalië. Vorig jaar bracht de Chinese president Xi Jinping een bezoek aan

zijn Somalische ambtsgenoot en beloofde hij mee te helpen aan de wederopbouw van het land. Het bleek een vruchtbare ontmoeting. Niet veel later gaf Somalië China exclusieve toestemming om voor zijn kust op tonijn te vissen.

Om de Somalische regering verder te kunnen steunen in de strijd tegen Al-Shabaab, gaf Trump het Pentagon in 2017 meer militaire speelruimte. Hij verklaarde Somalië tot 'gebied van actieve vijandigheid'. Dat betekent dat het land officieel geen oorlogsgebied is, maar dat het Pentagon toch naar eigen inzicht aanvallen mag uitvoeren.

Brigadier-generaal Donald Bolduc, die de Amerikaanse eenheden in Afrika tot juni 2017 aanvoerde, doet in een recent rapport van Amnesty International uit de doeken hoe dat in zijn werk gaat. Vrijwel alle mannen die zich in de nabijheid van Al-Shabaab bevinden, kunnen in het vizier komen van de drones. 'Als je een trainingskamp ziet met alleen maar mannen van volwassen leeftijd, dan zeg je: hee, dat is een doelwit.'

Guerrilla-aanvallen

-04-19 11:13

De vraag is of de strijd succesvol is. De VS worstelen al jaren met Al-Shabaab, dat zeer veerkrachtig blijkt. De fundamentalisten zijn in 2011 weliswaar uit de hoofdstad verdreven, maar hebben nog altijd grote delen van het land onder controle, waaronder het zuiden. Daar innen ze belasting bij de bevolking en passen ze de sharia toe. Vanaf het platteland voeren ze geregeld dodelijke guerrilla-aanvallen uit op de hoofdstad.

Bovendien heeft de Somalische overheid buiten de hoofdstad geen macht en derhalve ook weinig zicht op wat er in het binnenland allemaal gebeurt. Democratische instituties werken niet. Buiten Mogadishu zijn er zo'n duizend kampen met vluchtelingen. Volgens de Verenigde Naties zijn vorig jaar 320 duizend Somaliërs hun huis ontvlucht.

Volgens Ahmed Soliman, strategisch analist bij de geopolitieke denktank Chatham House, zal de mislukte staat Somalië niet snel uit het slop getrokken worden. 'Het leger weet ook wel dat Al-Shabaab niet vernietigd zal worden met drones. Dat zal moeten gebeuren door het versterken van de democratische instituties in het land. Dat proces kan nog wel decennia gaan duren.'

Amnesty: mogelijke oorlogsmisdaden

Hoewel de luchtaanvallen volgens het Pentagon geen burgerslachtoffers eisen, beweert Amnesty International het tegendeel. De organisatie onderzocht vijf recente aanvallen van Amerikaanse drones en concludeerde dat daarbij zeker 14 burgers zijn omgekomen. Zo zouden drie boeren die 's

nachts op het platteland slapen per ongeluk voor militante strijders zijn aangezien. Ze zijn in het holst van de nacht gebombardeerd. Amnesty spreekt van 'mogelijke oorlogsmisdaden'.